

Τι να περιμένουμε από το COP28 ή τις κλιματικές διαπραγματεύσεις σε μια χώρα παραγωγής πετρελαίου

Автор(и): Николай Петков, Климатека

Дата: 03.12.2023 Брой: 12/2023

Το COP28 είναι πιθανό να είναι η πιο πολυσύχναστη διάσκεψη για την κλιματική αλλαγή μέχρι σήμερα. Αναμένεται να συζητηθούν πολλά ζητήματα, με στόχο να διασφαλιστεί τελικά ότι η παγκόσμια θέρμανση περιορίζεται σε όχι περισσότερο από 1,5°C. Τους τελευταίους μήνες έχουν πραγματοποιηθεί διάφορες εκδηλώσεις του ΟΗΕ που έχουν καθορίσει τα θέματα για τη διάσκεψη, αλλά υπάρχουν ανησυχίες ότι οι πόλεμοι στη Γάζα και στην Ουκρανία θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τις προσπάθειες, και επιπλέον το COP28 θα πραγματοποιηθεί σε μια χώρα παραγωγής πετρελαίου με αυταρχικό καθεστώς. Για πρώτη φορά φέτος, η Βουλγαρία θα συμμετάσχει με δικό της περίπτερο στη διάσκεψη, με την ελπίδα να εξασφαλίσει τη διοργάνωση

του COP29 του επόμενου έτους. Όλα αυτά συμβαίνουν σε μια εποχή που η παγκόσμια θερμοκρασία και οι συγκεντρώσεις αερίων του θερμοκηπίου βρίσκονται σε ρεκόρ υψηλά, και ο ρεαλιστικός χρονικός ορίζοντας για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Παρισιού έχει σχεδόν εξαντληθεί.

Φέτος, από 30 Νοεμβρίου έως 12 Δεκεμβρίου, στο Ντουμπάι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ), θα πραγματοποιηθεί η 28η ετήσια Διάσκεψη των Μερών, γνωστή ως COP28. Σε αυτήν, εκπρόσωποι σχεδόν 200 χωρών θα συζητήσουν και θα διαπραγματευτούν σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με τον περιορισμό και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Αναμένεται να λάβουν μέρος στη διάσκεψη αντιπρόσωποι από 197 χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων πολυάριθμων οργανισμών, με τον συνολικό αριθμό όλων των συμμετεχόντων να αναμένεται να φτάσει έως και 70.000 άτομα, γεγονός που θα καθιστούσε το φετινό COP το πιο πολυσύχναστο στην ιστορία.

Ποια θα είναι τα κύρια θέματα φέτος;

Ας θυμηθούμε ότι στο τέλος της περυσινής διάσκεψης, επιτεύχθηκε για πρώτη φορά συμφωνία για τη δημιουργία ενός ταμείου «Απώλειες και Ζημιές», το οποίο θα πρέπει να αποζημιώνει τις φτωχές χώρες για τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, αυτή και οι άλλες δεσμεύσεις που ανακοινώθηκαν στο COP27 δεν είναι νομικά δεσμευτικές, ακόμα κι αν αποτελούν πρόοδο.

Βάσει των διαπραγματεύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής και των δεσμεύσεων μεμονωμένων χωρών, καθώς και της δημόσιας πίεσης που ασκείται, τα πιο πιθανά θέματα προς συζήτηση είναι τα ακόλουθα:

- **Θα ολοκληρωθεί η διαδικασία της πρώτης λεγόμενης Παγκόσμιας Απογραφής** – μια λεπτομερής τεχνική αξιολόγηση της προόδου που έχουν επιτύχει οι χώρες στη συνολική εφαρμογή των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού. Αυτή η διαδικασία είναι καθιερωμένη στο έγγραφο και είναι καθοριστική για τον καθορισμό περαιτέρω στόχων.
- **Ενημέρωση των Εθνικά Καθορισμένων Συνεισφορών των χωρών** που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία του Παρισιού, κάτι που δεν συνέβη πέρυσι. Τα τελευταία χρόνια, οι περισσότερες χώρες στον κόσμο έχουν ενημερώσει τους στόχους τους, αλλά αυτοί εξακολουθούν να μην επαρκούν για τον στόχο των 1,5°C.
- **Επίτευξη παγκόσμιας συμφωνίας για τριπλασιασμό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως το 2030** – υποστηριζόμενη από τις ΗΠΑ και την ΕΕ, καθώς και από άλλες 60 χώρες, συμπεριλαμβανομένων των διοργανωτικών ΗΑΕ. Αυτός ο στόχος είναι μεταξύ των απαραίτητων προϋποθέσεων για να παραμείνουμε εντός των στόχων του Παρισιού.

- **Καθορισμός του μηχανισμού του ταμείου «Απώλειες και Ζημίες»** – αφού επιτεύχθηκε συμφωνία στην τελευταία διάσκεψη, τώρα πρέπει να πάρει συγκεκριμένη μορφή – με ποιο τρόπο, για ποιες χώρες και ομάδες, και πόση χρηματοδότηση θα διατεθεί.
- **Υιοθέτηση πλαισίου για την επίτευξη του Παγκόσμιου Στόχου για την Προσαρμογή** – ένας τέτοιος στόχος προβλέπεται στη Συμφωνία του Παρισιού, αλλά μέχρι τώρα δεν είχε συγκεκριμένη μορφή. Θα πρέπει να περιλαμβάνει σημαντική υποστήριξη για μέτρα όπως συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και μετασχηματισμό των συστημάτων τροφίμων σε ορισμένες περιοχές. Ένα βασικό ερώτημα είναι η χρηματοδότηση, η οποία θα πρέπει να διπλασιαστεί σύμφωνα με τη Συμφωνία του Γλασκώβι για το Κλίμα του 2021.
- **Επίσημη συμπερίληψη στόχου για την (σταδιακή) κατάργηση των εκπομπών από ορυκτά καύσιμα** – σε αυτό το στάδιο ένας τέτοιος στόχος εξακολουθεί να μην υπάρχει σε επίσημες κλιματικές συμφωνίες. Το πιο κοντά που έχουν συμφωνήσει οι χώρες μέχρι στιγμής είναι η σταδιακή μείωση της παραγωγής άνθρακα, αλλά όχι η διακοπή της. Σε αυτό το στάδιο μόνο μεμονωμένες χώρες ζητούν την πλήρη κατάργηση της χρήσης τους.
- **Μείωση της κλιματικής αλλαγής, εμπόριο εκπομπών, χρηματοδότηση κ.λπ.** Αυτά είναι εκκρεμή ζητήματα από προηγούμενα χρόνια, πάνω στα οποία συνεχίζεται η εργασία.

Ανάμεσα στις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διασκέψεις είναι οι τεταμένες σχέσεις μεταξύ βασικών παικτών – των ΗΠΑ, της ΕΕ, της Κίνας και της Ρωσίας.

Για παράδειγμα, σε αυτό το στάδιο η διοργάνωση του COP29 το 2024 εξακολουθεί να είναι ανοιχτό ζήτημα. Θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε μια χώρα από την περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης, αλλά η Ρωσία, χωρίς τη συγκατάθεσή της στον ΟΗΕ δεν μπορεί να καθοριστεί τόπος διεξαγωγής ενός COP, μπλοκάρει την οργάνωση του φόρουμ σε χώρα της ΕΕ, πιθανότατα λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

Ανάμεσα στις καλές ειδήσεις είναι το γεγονός ότι οι πρόεδροι των ΗΠΑ και της Κίνας έχουν φτάσει σε αμοιβαία συμφωνία για σημαντική επιτάχυνση της αύξησης του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις χώρες τους και σημαντική μείωση αυτού των ορυκτών καυσίμων.

Οι εντάσεις μεταξύ των κρατών είναι μεταξύ των πιθανών εμποδίων στις διαπραγματεύσεις στο Ντουμπάι

Αμέσως πριν από το COP, ωστόσο, οι θέσεις της Κίνας και της Ρωσίας για τα ορυκτά καύσιμα παραμένουν αντίθετες με την κατάργηση της χρήσης τους. Αλλά είναι επίσης γεγονός ότι οι ΗΠΑ και η ΕΕ ομοίως δεν εκφράζουν ιδιαίτερη υποστήριξη για έναν τέτοιο στόχο. Η Κίνα και η Ρωσία είναι επίσης αντίθετες στη διακοπή της ανεξέλεγκτης καύσης καυσίμων, δηλαδή δεν έχουν πρόθεση να λάβουν μέτρα για τη μείωση των εκπομπών κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής των καυσίμων, ενώ για την Ευρωπαϊκή Ένωση αυτό ορίζεται ως προτεραιότητα.

Φέτος, μια αναπόφευκτη πηγή έντασης μεταξύ των συμμετεχόντων στη διάσκεψη θα είναι ο πόλεμος στο Ισραήλ και στη Γάζα, και πιθανώς και πάλι ο πόλεμος στην Ουκρανία. Τέτοια φόρουμ είναι από τις λίγες ευκαιρίες για παγκόσμια αντιμετώπιση και αναζήτηση ευθύνης για αυτά τα ζητήματα, λόγω της συγκέντρωσης τόσων πολλών παγκόσμιων ηγετών και της δημόσιας προσοχής. Είναι πιθανό, ωστόσο, ότι αυτές οι συγκρούσεις να αποδειχθούν εμπόδιο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, ειδικά σε ζητήματα που σχετίζονται με τις πληγείσες περιοχές. Ο πόλεμος στη Γάζα είναι ο πιο πιθανός λόγος για τον οποίο ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν δεν αναμένεται να παρευρεθεί στο COP28.

Τους τελευταίους μήνες, έχουν πραγματοποιηθεί αρκετά άλλα διεθνή φόρουμ που οργανώθηκαν από τον ΟΗΕ.

Και αν αυτές οι συναντήσεις από μόνες τους δεν σηματοδότησαν σημαντική πρόοδο, οι συζητήσεις θέτουν τα θεμέλια για τις συνομιλίες κατά τη διάρκεια του COP28.

Ανάμεσα στα πιο σημαντικά από αυτά ήταν το συνέδριο της Βόννης τον Ιούνιο. Αν και καταγράφηκε ελαφρά πρόοδος σε ορισμένα ζητήματα, συμπεριλαμβανομένου του μηχανισμού «Απώλειες και Ζημιές», που παραμένει αμφιλεγόμενο θέμα, το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων χαρακτηρίστηκε ως μη ικανοποιητικό.

Εβδομάδα Κλίματος Ασίας-Ειρηνικού

Άλλες συναντήσεις περιελάμβαναν τις τέσσερις «εβδομάδες κλίματος» της Μέσης Ανατολής και